

Скорба О.А. Історія становлення аудиту в банках / О. А. Скорба
// Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України:
Збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково-практичної
конференції (22-23 листопада 2007 р.): У 2-х т. – Т. 2. – Суми: УАБС
НБУ, 2007. С.33-34.

Історія становлення аудиту в банках

Скорба О.А., к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту УАБС НБУ.

Аудит – це перевірка стану обліку, звітності, їх достовірності та відповідності чинному законодавству.

У своєму розвитку аудит пройшов декілька етапів:

1. Аудит підтверджувальний. Цей вид аудиту започаткував розвиток аудиторської діяльності. Перші випадки застосування зареєстровані у Шотландії. Кожне джерело наводить свою дату пов'язану з початком аудиту, але достовірно відомо, що це стосується кінця XVIII ст.. Підтверджувальний аудит зводився до процедури складання аудитором паралельних бухгалтерських записів вже відображених подій. Підтвердження надавалися лише тоді, коли записи аудитора збігалися з реальними, тобто робився висновок щодо їх правомірності.

2. Аудит системний. Великий вплив на розвиток аудиту відбулося з прийняттям у 1862 р. у Великобританії закону про компанії, в якому була затверджена обов'язкова перевірка рахунків і звітів спеціалістами з бухгалтерського обліку і фінансового контролю не менше, ніж раз на рік. Це було пов'язано з переходом від локального бізнесу до глобального та з виникненням перших акціонерних товариств, у яких проводиться перевірка бухгалтерського обліку, документації, внутрішнього контролю, роботи менеджерів.

Важливою складовою системи аудиту є аналіз відображення діяльності банку у фінансовій та бухгалтерській звітності. Завданням цього аудиту є виявлення підстав для висновку про те, що діяльність здійснюється без порушень чинного законодавства та економічний стан банку на момент перевірки дає змогу функціонувати і надалі.

3. Аудит попереджувальний. Має на меті не лише підтвердити правдивість інформації, зазначеної у звітності, законність проведених банком операцій, а й проаналізувати перспективи розвитку банку, запобігти можливим втратам, зробити неможливим виникнення порушень, оцінити стратегічні аспекти діяльності банку.

З метою забезпечення надійності, законності, ефективності та безпеки банківських операцій кожний комерційний банк повинен мати внутрішній механізм, який захищатиме від потенційних помилок, втрат і порушень різного роду.

Внутрішній аудитор повинен зосередити увагу на наступних аспектах:

- дотримання стандартів бухгалтерського обліку та звітності за операціями, що здійснює банк;
- стан внутрішнього контролю у банку та його оцінка;
- дотримання банком положень законодавчих та нормативних актів України;
- виконання нормативів встановлених Національним банком України.

За змістом та функціями аудит поділяється на операційний та стратегічний. Операційний відображає процеси, що здійснені банком у минулому або теперішньому часі; стратегічний аудит передбачає оцінку нинішніх дій банку з позиції досягнення стратегічних цілей банку в майбутньому.

На сьогоднішній день в Україні проводиться лише операційний аудит. Це обумовлено тим, що більшість бухгалтерських процедур не

формалізовані і не автоматизовані, а рівень кваліфікації аудиторів не завжди високий. Потреба у стратегічному аудиті в українських банках виникне лише за умови налагодження стратегічного управління діяльністю банку. Стратегічний аудит згодом стане новим додатковим напрямком аудиту банківської діяльності.